

NOPAs innspill til familie- og kulturkomiteen statsbudsjett 2026

NOPA er en interesseorganisasjon for komponister, tekstforfattere, låtskrivere og musikkprodusenter med rundt 1 700 medlemmer og 600 tilknyttede. Våre medlemmer skaper sin egen arbeidsplass og er i hovedsak selvstendig næringsdrivende eller frilansere. For at vi skal ha inntekt, er det avgjørende at den norske musikken blir spilt og at vi har forretningsmodeller som genererer verdier man faktisk kan leve av.

Overordnet

I juni fikk kulturministeren overlevert NOU 2025:7 Musikklandet. I sin presentasjon pekte utvalgsleder Sigrid Røyseng på en systematisk skjevfordeling mellom sjangre i det offentlige virkemiddelapparatet, der populærmusikkfeltet kommer dårligere ut enn andre deler av musikklivet. NOPA deler denne bekymringen, og vil minne om at begrepet populærmusikk i forvaltningssammenheng omfatter et bredt spekter av musikkjangre, som spenner langt utover det som ofte forbindes med populærmusikk.

Røyseng-utvalget peker på en rekke utfordringer som NOPA forventer at regjeringen følger opp med konkrete tiltak. Et av de viktigste er etableringen av et **Opplysningskontor for norsk musikk**, med formål om å øke bruken av norsk musikk på alle språk – særlig i strømmetjenester, der norskandelen har falt dramatisk de senere år.

Et gjennomgående problem for kultursektoren er at regelverket for merverdiavgift ofte er vanskelig å forstå og praktisere. Når noen aktører er innenfor mva-systemet, andre utenfor, og enkelte i praksis kan velge selv, oppstår det en betydelig utfordring med såkalt «innklemt» merverdiavgift. For opphavere til musikkverk gjelder unntaket i merverdiavgiftslovens § 3-7 (4) kun for enkeltpersonforetak. Det innebærer at en opphaver som av forretningsmessige årsaker, eller for å oppnå bedre sosiale rettigheter, ønsker å organisere seg som aksjeselskap, risikerer å måtte betale merverdiavgift av sine vederlag *uten* å kunne kreve inn mva på inntektene. **Dette strider mot grunnprinsippet i mva-systemet.**

Sverige har siden slutten av 90-tallet hatt kulturmomssats med lav sats. Vi opplever at kollegaer i vårt naboland har fått et betydelig konkurransefortrinn. TONO melder allerede om utflagging som følge av mva-problematikk. Når rettigheter og skatteinntekter flyttes ut av landet, svekkes både verdiskaping og regjeringens mål om å styrke norsk kultur. NOPA ber komiteen ha særlig fokus på dette, og samarbeide på tvers av komiteer for å finne løsninger. Vi utdyper gjerne nærmere i egne innspill og møter.

NOPA ber også komiteen ha særskilt oppmerksomhet på implementeringen av EUs opphavsrettsdirektiv (DSM-direktivet), som etter planen skal gjennomføres i løpet av

dette stortinget. En god implementering er avgjørende for å sikre rettighetene og inntektsgrunnlaget til norske opphavere.

Kapittel 325, almene kulturformål

IFPI måler andelen av nasjonalt repertoar i musikk salg over hele verden. I 2007 var denne 43 % for norsk musikk i Norge, mens den i 2021¹ var 19 %. Til sammenligning var andelen 42,8 % for dansk musikk i Danmark i 2021. Den synkende trenden er dramatisk og omtalt i utredningen «Hva nå – Digitaliseringens innvirkning på norsk musikkbransje» (BI CCI/Menon, 2019).

NOU 2025:7 Musikklandet anbefaler å opprette et «Opplysningskontor for norsk musikk», som skal arbeide målrettet for å motvirke denne trenden og øke bruken av norsk musikk i Norge. Dette er et tiltak NOPA mener kan utgjøre en reell forskjell, både for å styrke norsk kultur og for å bedre rammevilkårene for norsk musikkbransje. NOPA foreslår derfor en bevilgning på 1,5 mill. kroner til et forprosjekt for å etablere en slik virksomhet.

Forslag til komitemerknad:

Familie- og kulturkomiteen ber om at det settes av 1,5 mill. kroner til et forprosjekt for en virksomhet som skal arbeide aktivt for å øke norskandelen i strømmetjenester som Spotify, Apple Music m.fl.

Kap. 320, post 51 – Fond for lyd og bilde

Mens svært få av tilskuddsordningene i Norsk kulturfond er rettet mot populærmusikkfeltet, er det omvendt med Fond for lyd og bilde (FFLB). Dette er det viktigste statlige virkemiddelet for låtskrivere, tekstforfattere, musikkprodusenter og andre i populærmusikkfeltet. I NOU 2025:7 Musikklandet belyses en systematisk skjevfordeling mellom sjangre i det offentlige virkemiddelapparatet, der populærmusikken systematisk kommer dårligere ut. En styrking av Fond for lyd og bilde vil være et konkret grep for å utjevne forskjellene. Det vil også være en håndstrekning til en gruppe som står overfor store utfordringer som følge av teknologisk utvikling, knyttet til ulovlig kopiering, KI-trening og endrede forretningsmodeller. NOPA foreslår derfor at bevilgningen økes fra 56 mill. kroner til 70 mill. kroner.

Forslag til komitemerknad:

Familie- og kulturkomiteen viser til at Fond for lyd og bilde er det statlige virkemiddelet som i størst grad treffer populærmusikkfeltet. Komiteen ber regjeringen øke bevilgningen til 70 mill. kroner, som et ledd i å utjevne skjevheter mellom sjangre og styrke inntektsgrunnlaget for de kunstnere som er særlig utsatt for ulovlig kopiering og KI-trening.

Kap. 320, post 72 – Kunstnerstipend m.m.

Regjeringen har gjentatte ganger understreket sin ambisjon om å styrke kunstnerøkonomien, og Statens kunstnerstipend er et av de mest treffsikre virkemidlene. Utvalget for Statens kunstnerstipend har lenge pekt på svært lav

---

¹ IFPI har ikke publisert tall for Norge etter 2022.

tildelingsprosent, og foreslått en gradvis opptrapping mot 10 %. For å nå dette trengs mange nye stipendjemler og en mer målrettet satsing. Med bakgrunn i den skjevfordelingen mellom sjangre som påpekes i NOU 2025:7 Musikklandet, mener NOPA det er nødvendig å gi et tydelig signal til Utvalget for Statens kunstnerstipend i Kulturdirektoratet (sekretariatet) om at populærmusikkfeltet må prioriteres sterkere.

Forslag til komitemerknad:

Familie- og kulturkomiteen viser til at kunstnerstipendene er et sentralt virkemiddel for å sikre ytringsfrihet, nyskaping og kunstnerisk mangfold. Komiteen mener ordningen må styrkes gradvis for å gi flere skapende kunstnere økonomisk trygghet og forutsigbarhet. Komiteen understreker samtidig behovet for en mer rettferdig fordeling mellom sjangre, slik NOU 2025:7 Musikklandet påpeker, og ber regjeringen og Kulturdirektoratet sørge for at populærmusikkfeltet i større grad omfattes av ordningen.

Kap. 325, Post 60 Regionale kulturfond

Regionale kulturfond var en nyvinning i årets budsjett, og blitt godt mottatt i en presset kommuneøkonomi. Vi stusser på at ordningen kuttes nesten før den er innført, og ber om at den får virke over noe tid før den evalueres.

Forslag til komitemerknad:

Familie- og kulturkomiteen ber om at bevilgningen økes til 75 mill. kroner, som for innværende år.

Kap 337, post 70 Kompensasjon til kopiering til privat bruk

Det fremgår av åndsverklovens §26 at det er lovlig å fremstille enkelte eksemplar av offentliggjorte åndsverk til privat bruk i Norge. Unntaket fra eneretten betinger at rettighetshaverne får rimelig kompensasjon, ref EUs opphavsrettsdirektiv (2001). Retten til privatkopieringskompensasjonen er fastsatt i åndsverkloven for å sikre allmennheten tilgang til kultur. Det er også nedfelt at rettighetshaverne får økonomisk kompensasjon gjennom en årlig bevilgning i statsbudsjettet. I 2018 ble ordningen utvidet til å omfatte litterære og visuelle verk. Norwaco – som håndhever vederlaget – har flere ganger redegjort både til KUD og komiteen om at det strider mot intensjonen bak utvidelsen om den ikke også medfører økt økonomisk kompensasjon, men heller ikke årets budsjett tar hensyn til dette. Det er på høy tid at Stortinget ordner opp, og samtidig gir indeksøkningen Norwaco ber om.

Forslag til komitemerknad:

Familie- og kulturkomiteen ber om at bevilgningen økes med minimum 13 mill. kroner, slik at utvidelsen av ordningen i 2018 blir dekket inn og privat-delen av kompensasjonen får samme indeksøkning som den kollektive delen.